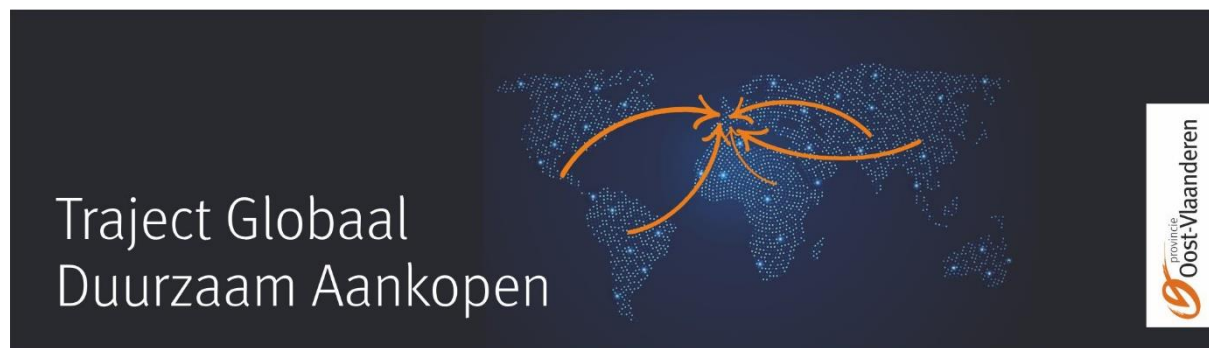

Duurzame financiële producten

Provincie Oost-Vlaanderen, Januari – Maart 2022.

Tussen januari en maart 2022 organiseerde de Provincie Oost-Vlaanderen enkele sessies rond duurzame financiële producten. Deze sessies kaderden in een groter project rond Globaal Duurzaam Aankopen waarbij enkele prioritaire productgroepen de focus vormen van een leertraject rond duurzaam aankopen en investeren. Uit het voortraject van dit project kwam een strategische nota voort¹. Naar aanleiding van dit voortraject werden de productgroepen gedefinieerd die in de tweede fase van het traject behandeld zouden worden. De wat atypische categorie “financiële producten” was daar een van.

Deze fiche bestaat uit 7 onderdelen:

1. Introductie en bepaling scope	2
2. Wat is ESG?	3
3. Enkele belangrijke inzichten en trends	4
4. Strategieën voor duurzaam beleggen en investeren.....	7
5. Actief aan de slag binnen jouw organisatie?	10
6. Basiskader duurzame financiële producten en projecten (Oost-Vlaanderen)	14
7. Informatie en contactpersonen	15

¹ <https://www.regioleverancier.be/nl/download/61a47c1287ec4>

1. Introductie en bepaling scope

Duurzaam beleggen heeft de afgelopen jaren aan populariteit gewonnen en wordt meer en meer geïntegreerd in het aanbod van financiële spelers op de markt. Of het nu gaat om het beperken van risico's, het bijdragen aan positieve verandering in onze economie of het kiezen voor klimaatvriendelijke beleggingen, steeds meer investeerders- institutionele en individuen- nemen ecologische, sociale en bestuurlijke (of ESG) factoren op in hun investeringsbeslissingen. Vooral institutionele beleggers kunnen hier een voorbeeldfunctie aannemen door bewust te kiezen voor duurzame financiële producten.

Duurzame financiering kenmerkt zich door een afweging tussen het financiële rendement, de impact op de maatschappij en het milieu. Dit betekent dat duurzaamheid bij financiële producten meestal breed wordt gedefinieerd en zowel ecologische, sociale als economische criteria worden meegenomen.

De geselecteerde financiële producten worden als volgt gedefinieerd:

- **Duurzaam beleggen (aandelen of uitlenen via obligaties):** het investeren in duurzame beleggingsportefeuilles. In een beleggingsproduct kunnen meerdere aandelen of obligaties of een mix van beide worden opgenomen. Met beleggingsproducten wordt voornamelijk verwezen naar Instellingen voor Collectieve Belegging (ICB's), beter gekend als beveks en de gemeenschappelijke beleggingsfondsen. Daarnaast worden ook levensverzekeringsproducten met gewaarborgd rendement (tak 21) of gekoppeld aan beleggingsfondsen (tak 23) opgenomen.
- **Duurzaam verzekeren:** het nemen van een verzekering waarvan de betaalde premies worden geïnvesteerd in duurzame beleggingsportefeuilles of worden gestort op een duurzame bankrekening.
- **Duurzaam lenen:** waarbij een (economisch interessantere) lening wordt toegekend op basis van de positieve ecologische, sociale of maatschappelijke impact de investering heeft.
- **Investeren in duurzame projecten:** hier treedt de overheid op als partner, aandeelhouder of investeerder in duurzame (lokale) projecten, zoals bijv. een coöperatieve vennootschap die inzet op de uitbouw van een hernieuwbaar energiepark, etc.

Dit document heeft als doel om de elke actor die betrokken is bij het beslissingsproces op vlak van duurzame financiële producten te inspireren om duurzame keuzes te maken bij het kiezen van financiële producten of het nemen van beslissingen over (lokale) investeringen in projecten of (sociale) bedrijven.

Meer specifiek richten wij ons in deze nota op Steden en Gemeenten, alsook alle organisaties die overheidsgeld beleggen of investeren.

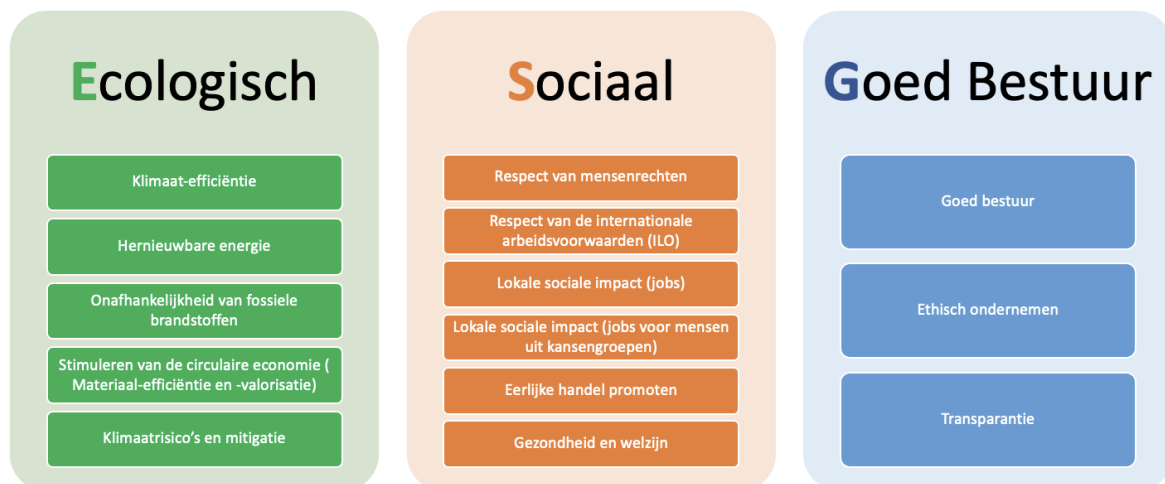
2. Wat is ESG?

Als we spreken over “duurzaam” beleggen of investeren wordt er niet uitsluitend gekeken naar het financieel aspect. Het is mogelijk om door middel van extra-financiële criteria te beoordelen hoe bedrijven, steden en gemeenten en andere publieke instellingen rekening houden met milieu (E, environment), sociale prestatie (S, social) en goed bestuur (G, governance) ofwel ESG. In de financiële wereld wordt veelal gesproken over ‘ESG’ in plaats van ‘duurzaamheid’ of ‘MVO’ (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen). Deze afkorting staat voor Environmental, Social & Governance. Wij vertalen dit vrij als Ecologisch, Sociaal en Goed Bestuur.

Ecologische, sociale en bestuur criteria (ESG) zijn een reeks normen (of criteria) die beheerders van financiële producten hanteren voor het bepalen van duurzaamheidsprestatie van een specifiek bedrijf waarin geïnvesteerd wordt. Het houdt in dat factoren als bijvoorbeeld energieverbruik, klimaat, beschikbaarheid van grondstoffen, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur worden meegewogen bij de selectie en het beheer van investeringen in bedrijven.

Ecologisch (E) staat voor het minimaliseren van negatieve ecologische impact zoals klimaatverandering, CO₂-uitstoot, watergebruik en afvalverwerking. Sociaal (S) staat voor de sociale en maatschappelijke impact, zoals mensenrechten, arbeidsomstandigheden, eerlijke handelspraktijken, etc. Governance (G) staat voor goed bestuur. Het gaat om zaken als diversiteit in het bestuur, beloningsbeleid, aandeelhoudersbescherming en boekhoudkundige transparantie.

Tijdens de sprint hebben we een brainstorm gehouden over welke aspecten het meest relevant zijn voor de deelnemers binnen elke dimensie van ESG. In onderstaande visual wordt een overzicht gegeven van de aspecten die de groep heeft aangegeven als prioritair.

3. Enkele belangrijke inzichten en trends

1. Er is een Belgisch label die aangeeft of een fonds duurzaam is of niet

Er is steeds meer informatie beschikbaar over wat duurzaam investeren inhoudt, welke activiteiten hierbij horen, hoe het gerapporteerd moet worden en hoe duurzame producten herkenbaar moeten worden (via labels bijvoorbeeld). De Europese taxonomie is hier een grote stap voorwaarts maar ook meer en meer labels zijn specifiek gericht op het verifiëren en controleren van de duurzaamheid van financiële producten.

De duurzame financiële markt kent een grote groei van verantwoord of duurzaam beleggen in Europa, maar we kunnen niet spreken van één ‘universele’ standaard voor het bepalen van een duurzaam financieel product.

Vandaag bestaan er een 10-tal labels of certificaten ter markering van ‘duurzame’ beleggingsproducten. Alle labels hebben hetzelfde doel: ze streven naar garanties op vlak van de duurzaamheid van het financieel product en ze willen de belegger helpen om een duurzaam financieel product te herkennen. Maar toch is het van belang kritisch te blijven en goed te weten welke criteria er achter een specifiek label schuilen. Sterk vereenvoudigd kunnen we 2 type labels onderscheiden:

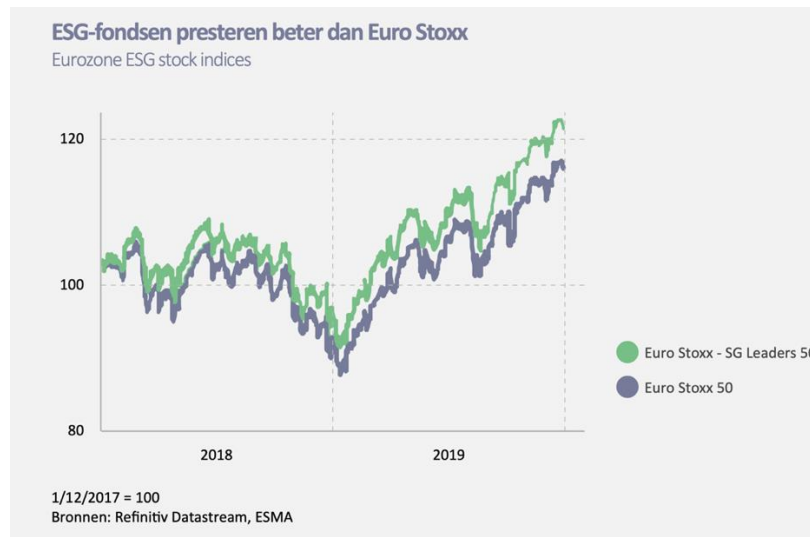
- Labels gericht op ESG die een meer evenwichtige focus leggen tussen de verschillende pijlers van duurzaam ondernemen (economische, ecologisch en sociaal);
- Labels enkel gericht op de ecologische dimensie (groene labels): hierin is er nog een onderscheid te maken tussen ‘licht-’ en ‘donkergroen’ in functie van het ambitieniveau op vlak van ecologische duurzaamheid (vooral op vlak van fossielvrije beleggingen).

Sommige labels worden beheerd door financiële instellingen, andere door professionele verenigingen voor verantwoord beleggen, en nog andere door milieukeurorganisaties. Frankrijk is het enige land waar de regering twee publieke labels heeft gecreëerd en ondersteunt: het SRI-label, gericht op duurzaam beleggen; en het Greenfin-label voor meer ‘groene’ beleggingsproducten. Ook België staat Europees sterk op de kaart met haar label “Towards Sustainability”. Niet enkel is dit een belangrijk label voor duurzame financiële producten in België, maar het heeft zich ook al gepositioneerd als één van de twee meest groeiende labels in de EU.²

2. Duurzame fondsen presteren over het algemeen beter

De vraag die meest gesteld wordt is deze: *“Bestaat er een positief verband tussen duurzaam beleggen en rendement?”*. De perceptie leeft dat ESG-beleggingen de prestaties van de fondsen negatief zou beïnvloeden. Maar uit een recente studie van Morningstar (juni 2020) blijkt dat bijna zes op de tien duurzame fondsen gemiddeld beter presteren (over de voorbije tien jaar) dan gelijkwaardige conventionele fondsen. Ook recente crisissen, zoals de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, hebben minder impact op duurzame fondsen. Uit dit onderzoek naar de langetermijnprestaties van 745 duurzame (Europese) fondsen blijkt dat de meeste van deze fondsen het beter gedaan hebben dan de niet-ESG-fondsen, zowel over een periode van een, drie, vijf en tien jaar.

² Meer info: <https://www.towardssustainability.be>

3. De wetgeving duwt (institutionele) beleggers in de richting van duurzaam en klimaatneutraal

De impact van de Green Deal én van de Europese taxonomie op de financiële labels zal significant zijn op vlak van het stimuleren van klimaatneutraliteit en zal bijgevolg ook aansturen op het uitsluiten van sectoren die bijdragen aan de klimaatverandering in de investeringsmix van duurzame financiële producten. De fossiele energiesector zal sterk in het vizier genomen worden. Beleggingsproducten die investeren in fossiele brandstoffen zullen dan ook afgestraft worden.

De Europese taxonomie is recent (2020) goedgekeurd en dit is een belangrijk signaal aan alle labels die financiële producten beoordelen op vlak van duurzaamheid. De boodschap is duidelijk: alle labels dienen hun criteria stapsgewijs aan te passen in de richting van de doelstelling van de EU: 55% minder CO₂-emissies tegen 2030 en 0% CO₂-emissies tegen 2050.

Het Belgische label 'Towards Sustainability', voorziet criteria voor het beperken van investeringen in ondernemingen die gelinkt zijn aan fossiele brandstoffen. 'Towards Sustainability' volgt namelijk de maximale CO₂-uitstootdrempels die zijn afgesproken in het akkoord van Parijs en aligneert de criteria met het 2° C-scenario (UN, 2015). Het scoort op dit vlak beter in vergelijking met de andere labels op de Europese markt. In de praktijk betekent dit dat fondsen met een 'Towards Sustainability' label nu reeds criteria handhaven op vlak van 'het (niet) investeren in productiebedrijven van fossiele brandstoffen', met name olie- en gasactiviteiten, energie- of mijnbouwbedrijven gericht op de extractie van steenkool, evenals de nucleaire industrie.

4. Er is een verschil tussen een duurzaam financieel product én een duurzame bank!

Een belangrijk onderscheid is dat tussen de financiële instelling (bank, portefeuillebeheerder, etc.) en het financiële product op zich. Het label "Towards Sustainability" neemt vooral het duurzame financiële product (beleggingen, verzekeringen,...) onder de loep en niet het duurzaam ondernemerschap van de bank die een bepaald product lanceert en beheert.

Banken of portefeuillebeheerders zijn economische actoren (bedrijven) die verschillende financiële diensten en producten aanbieden, o.a. ook (duurzame) beleggings- en verzekeringsproducten. Zij dienen zelf ook actief te investeren in hun eigen duurzaamheidsbeleid als ‘organisatie’. Hier spreken we dan eerder over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de organisatie zelf. Banken kunnen bijvoorbeeld een eigen beleid vooropstellen van Maatschappelijk Verantwoord Investeren. Dit beleid heeft dan een impact op al hun beslissingen op vlak van investeren en in alle productontwikkelingen.

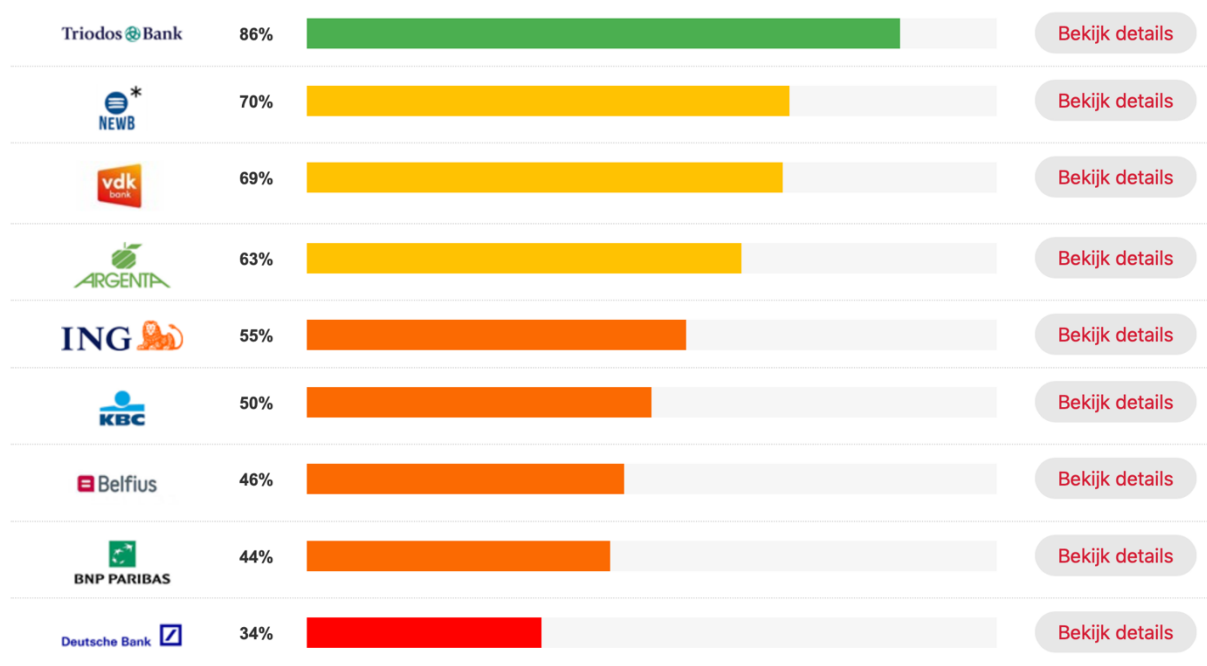
Fairfin vzw heeft het instrument BankWijzer ontworpen dat transparantie biedt over de duurzaamheid van de banksector. Hiermee wil de organisatie aantonen welke banken hoog (of laag) scoren op vlak van duurzame en ethische bankactiviteiten. Zij willen hiermee de klant/belegger informeren over de duurzaamheid van de activiteiten van banken.

BankWijzer brengt de duurzaamheidsperformance en het investeringsbeleid van negen banken in kaart die actief zijn in België rond acht thema's (klimaatverandering, natuur, arbeids- en mensenrechten, wapens, belastingen, corruptie, remuneratie en bonussen en transparantie).

In onderstaande afbeelding kan je een screenshot van een gemiddelde score zien op datum van 3 maart 2022. Let op, deze score wijzigt regelmatig. Op de website kan je meer details zien door te klikken op “bekijk de details” van een specifieke bank.

Gemiddelde scores van de banken

Let op! deze tabel laat de **gemiddelde** scores op het **beleid** zien. Klik op het logo van jouw bank voor de scores per thema en meer info over investeringspraktijk.

Meer info: <https://bankwijzer.be/nl>

4. Strategieën voor duurzaam beleggen en investeren

Er zijn verschillende manieren om de duurzaamheidsimpact van financiële producten in kaart te brengen, gaande van het uitsluiten van ongewenste activiteiten (zoals wapenhandel, of onethische business praktijken) tot het aanmoedigen van goede praktijken. Hoe krijgen we als institutionele belegger nu zicht op de verschillende duurzaamheidsstrategieën bij de selectie van financiële producten?

De GSIA (Global Sustainable Investment Alliance) en Eurosif hebben zeven strategieën geïdentificeerd om duurzaam te investeren (GSIA, 2016). Ook Febelfin, de belangenvertegenwoordiger van de Belgische financiële sector, verwijst naar de definities van Eurosif en GSIA voor wat betreft de mogelijke manieren om duurzaam te beleggen.

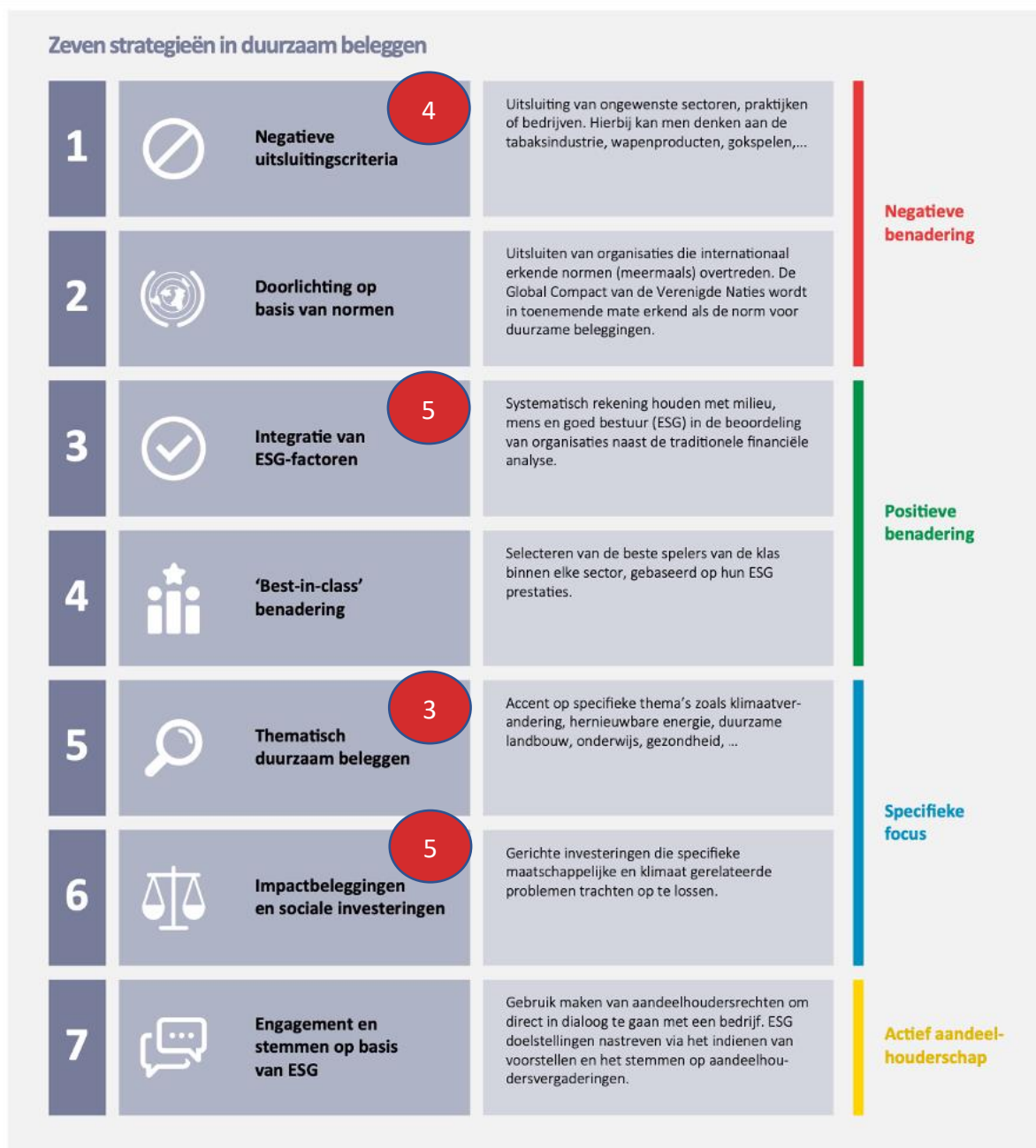
Deze 7 duurzaamheidsstrategieën kunnen eventueel in vier categorieën worden gegroepeerd, wat het eenvoudiger maakt om een onderscheid te maken tussen de verschillende insteken. (zie de onderstaande afbeelding) De 4 categorieën zijn positieve- en negatieve benadering, specifieke focus en actief aandeelhouderschap.

Consultatie tijdens de sessies

Op onderstaande afbeelding wordt aangegeven welke strategieën werden verkozen door de deelnemers aan de sessies. Dit wordt aangegeven door een rode cirkel met het aantal stemmen per strategie.

Samengevat kunnen we concluderen dat:

1. **Negatieve uitsluitingscriteria worden beschouwd als de 'bottom line'** die we als institutionele beleggers moeten respecteren. Dit gaat tenslotte om het respecteren van wetgeving en internationale conventies.
2. **Voor het beoordelen van financiële producten op vlak van ESG kan gebruik gemaakt worden van de ESG-labels** zoals "Towards Sustainability" of gelijkwaardig.
3. **Lokale overheden willen vooral inzetten op het investeren in lokale projecten** die een specifieke duurzame impact hebben. Voorbeelden hiervan zijn het investeren in hernieuwbare energieprojecten of het ondersteunen of financieren van sociale projecten en ondernemingen.

Figuur 6 – Zeven strategieën in duurzaam beleggen. (Bron: Mira 2019, Eurosif, GSIA en Forum Ethibel)

Hierna volgt een korte toelichting bij elk van de 7 strategieën:

NEGATIEVE BENADERING

1. Negatieve uitsluitingscriteria: hierbij zetten we in op het 'uitsluiten' van bepaalde sectoren. Productie van wapens, tabak, de pornografische industrie en gokspelen worden regelmatig geheel of gedeeltelijk uitgesloten wanneer men spreekt over duurzame beleggingsproducten. Door de aandacht voor klimaatverandering zijn er in toenemende mate steeds meer producten die kritisch kijken naar fossiele brandstoffen of bedrijven met een hoge uitstoot van broeikasgassen. Let op, controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clusterbommen, e.d.) zijn volgens de Belgische wet sowieso uitgesloten.
2. Doorlichting op basis van normen: Uitsluiten van organisaties die internationaal erkende conventies of normen overtreden. Hier wordt bijvoorbeeld gerefereerd naar de UN Global Compact van de Verenigde Naties maar dit kan eveneens gaan over internationale verdragen of conventies (zoals de basisconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie).

POSITIEVE BENADERING

3. Integratie van ESG-factoren: toepassen van specifieke criteria om vooral in bepaalde ondernemingen te investeren. Dit betekent het systematisch rekening houden met milieu, mens en goed bestuur (ESG) in de beoordeling van organisaties naast de traditionele financiële analyse. Hier bieden de meest gekende labels (zoals het 'Towards Sustainability' Label in België) vaak een goede garantie.
4. Best-in-class benadering: investeren in ondernemingen die binnen een bepaalde categorie het beste presteren op sociaal en/of milieugebied (gemeten door bijv. ESG-criteria van ratingagentschappen). Bij een 'best-in-class' benadering kan er eveneens een verschil in diepgang zijn. De selectie van de beste 50% van elke sector komt regelmatig voor bij deze benadering. Hierbij is het mogelijk om strenger, of net minder streng te zijn.

SPECIFIEKE FOCUS

5. Thematisch duurzaam beleggen: enkel investeren in ondernemingen op basis van vooraf bepaalde duurzaamheidsthema's, zoals bijvoorbeeld investeren in portefeuilles met een focus op klimaatneutraliteit of circulaire economie. Hier moet men aandachtig zijn want het kan voorkomen dat een beleggingsfonds goed scoort op bijv. 'hernieuwbare energie' maar aan de andere kant de sociale wetgeving niet respecteert.
6. Impactbeleggingen en sociale investeringen: investeren in ondernemingen die naast het financiële rendement een aantoonbare impact (meetbaar ESG-effect) realiseren op bijv. het tegengaan van klimaatverandering of armoede.

ACTIEF AANDEELHOUDERSCHAP:

7. Engagement en stemmen op basis van ESG: het aanwenden van rechten en invloed als aandeelhouder om ondernemingen aan te spreken op hun maatschappelijke prestatie.

Deze 7 principes en 4 benaderingen geven een 'handvat' of 'kader' voor institutionele beleggers om stappen te zetten naar duurzame financiële producten.

5. Actief aan de slag binnen jouw organisatie?

Dit is een stappenplan voor het ondersteunen van institutionele beleggers bij het maken van duurzame keuzes van financiële producten. We gaan uit van het feit dat financiële professionals binnen de overheid deze fiche eerst raadplegen om een algemeen basisinzicht te hebben in de productgroep van 'duurzame financiële producten'.

We geven *beslissingsnemers* van duurzame financiële producten en projecten de volgende adviezen mee:

STAP 1: Maak een strategische kaart van de eigen ambities voor duurzaam beleggen en investeren

Hoe bepaal je als institutioneel belegger wat je voorop zal stellen op vlak van duurzaamheid bij de selectie van financiële producten? Dit is van belang om je profiel te bepalen als duurzame belegger boven op de algemene regels van het beperken van het risico en het maximaliseren van het rendement.

De belangrijkste vraag is: **Wat zijn de beleidsaccenten op vlak van duurzaamheid binnen je organisatie** (bv. klimaatneutraliteit tegen 2040, sluiten van kringlopen, transparantie in sociale ketens, lokale groei stimuleren, kortere ketens aanmoedigen, etc.). Of misschien kiest je organisatie meer voor een breed overkoepelende benadering van duurzame thema's. Tenslotte zijn de middelen die jouw organisatie belegt of investeert een hefboom om strategische impact te creëren. In functie van deze doelstellingen kan je als institutioneel belegger een strategische kaart opmaken van die duurzaamheidsdoelstellingen die prioritair zijn voor jouw organisatie. Deze prioriteiten kan je dan meenemen in de dialoog met de markt.

Raadpleeg deze duurzaamheidsprioriteiten via het Bestuursakkoord, beleidsplannen en strategie op vlak van duurzaamheid (al dan niet gekoppeld aan de SDG's).

Als je binnen je organisatie collega's hebt die actief zijn op vlak van duurzaam ondernemen, milieu, duurzaam aankopen, etc. kan je ook altijd bij hen te rade over de duurzame prioriteiten van je organisatie.

In deel 6 geven we een eerste strategische kader mee, die we aan de hand van de sprints hebben ontwikkeld. In plaats van een eigen strategisch kader te ontwikkelen kan je ook dit hanteren.

STAP 2: Maak een inventaris van de huidige portefeuille

In tweede instantie is het van belang een overzicht op te maken van alle financiële producten op vlak van beleggen, verzekeren, lenen en investeren die je als organisatie nu al in portefeuille hebt.

Hierbij kan het interessant zijn om een matrix op te maken met enkele parameters zoals belegd volume, historisch rendement, risico, tijdshorizon enz. Anderzijds is het ook van belang om al aan te geven of de bestaande beleggingsproducten reeds een duurzaamheidslabel of ander type ESG-beoordeling hebben. Denk ook aan alle projecten waarin jouw stad of gemeente momenteel participeert via investeringen, aandeelhouderschap, geven van renteloze leningen, etc.

LET OP: subsidies zijn een ander instrument en zijn hier niet in scope.

Als je niet over deze informatie beschikt kan je dit opvragen aan de respectieve marktspeeler of je huidige dienstverlener.

Eens je beslist hebt om duurzame financiële keuzes te maken is het mogelijk om voor alle niet-duurzame financiële producten (stapsgewijs) over te stappen naar duurzame opties.

STAP 3: Creëer draagvlak in je organisatie voor duurzaam beleggen en investeren

Eens je de voorbereiding hebt gemaakt en beschikt over volgende informatie:

- Strategische kaart met een overzicht van de prioriteiten op vlak van risico en duurzaamheid
- Overzicht van alle beleggingsproducten en hun huidige performantie op vlak van duurzaamheid
- Overzicht van alle (bestaande en nieuwe) beleggingsbehoeften die mogelijks in aanmerking komen voor verduurzaming

is het aangewezen om eerst draagvlak te creëren binnen je eigen organisatie.

Dit start met de ontwikkeling van een plan / kader / reglement voor ‘duurzaam of maatschappelijk verantwoord investeren’ binnen je eigen organisatie. Creëer de opportuniteit om dit plan voor te stellen aan het management en het (politiek) bestuur en streef naar het verkrijgen van een sterk mandaat voor duurzaam beleggen.

Dit kan bijdragen tot het uitbouwen van een sterkere rol voor de financiële diensten:

- **Strategische rol:** duidelijkheid over de hefboom van financiële producten om bij te dragen aan de duurzaamheid van de organisatie en het positioneren van de financiële functie als strategische functie
- **Voortrekkersrol:** meer communicatie vanuit de financiële diensten naar het grote publiek over het beleid rond duurzaam investeren van je organisatie

Dus in stap 3 zetten we in op het creëren van een gedragen beleid rond duurzaam beleggen in de organisatie.

STAP 4: Laat je ondersteunen door experts bij het definiëren van criteria.

In functie van je strategische prioriteiten op vlak van duurzaamheid én je mapping van mogelijke bestaande of toekomstige beleggingen kan je gaan bepalen welke criteria je kan meenemen bij de selectie van financiële producten én welke labels meest toepasselijk zijn voor de strategische focus (bv. als jouw organisatie focust op klimaatneutraliteit zullen bepaalde (groene) labels garantie kunnen bieden op het kiezen van fossielvrije beleggingsproducten).

Indien je moeite hebt met het bepalen van de criteria stellen wij voor om de minimale set van criteria van het ‘Towards Sustainability’-label te gebruiken als basiskader. Binnen deze basisset van criteria kan je dan zelf accenten leggen en bepalen welke criteria je meer of minder waarde wenst te geven

tijdens de selectie en de dialoog met de markt. Je kan hier bijkomende labels aan koppelen. Aan de ESG-criteria kan je als investeerder bijvoorbeeld gewichten toekennen.

Verder kan je meer informatie opvragen bij kennisinstellingen (Fairfin, Ethibel ...) of netwerkorganisaties (Febelfin) en juridische instellingen (FSMA). Zij kunnen aangeven welke minimale criteria, ESG-criteria en/ of thematische afwegingen kunnen meegenomen worden tijdens de selectie van financiële producten.

STAP 5: Stap naar de markt en ga in dialoog.

Voor het maken van de selectie zal het noodzakelijk zijn om je duurzame beleggersprofiel af te toetsen met hetgeen beschikbaar is op de markt. Hier beogen we het opmaken van een overzicht van welke producten op de markt tegemoetkomen aan je eisen en wensen op vlak van duurzaamheid. Een marktonderzoek of dialoog is aangewezen. Als duurzame belegger is het belangrijk om continu in dialoog te gaan met de markt.

Om je te helpen bij het marktonderzoek (deskresearch) kan je de databank van 'Towards Sustainability' consulteren via <https://www.towardssustainability.be/en/Investment-Product>. Het is ook mogelijk om de informatie te consulteren op de websites van financiële instellingen of portefeuillebeheerders of om opnieuw contact op te nemen met Forum Ethibel, Fairfin of Febelfin.

Je hoeft je trouwens niet enkel te focussen op de producten die dienstverleners aanbieden. Zo kan je naar de eigen inspanningen van de dienstverlener vragen of die meenemen in de beoordeling van verschillende kandidaten (zie deel over Bankwijzer).

Verder is het ook mogelijk om zelf het initiatief te nemen voor het opstarten van een actieve dialoog met de markt en de prioriteiten op vlak van duurzaamheid met de verschillende aanbieders van financiële producten te bespreken. Dit kan in de vorm van een open dialoog waar wordt gepeild naar de duurzame inspanningen van de dienstverlener en/of naar het aanbod op de markt, de uitdagingen van de markt, de evoluties in de markt, etc. Maar uiteindelijk is het van belang om vooral te vragen naar welke garanties er zijn dat de duurzame eisen (of wensen) worden afgedekt door het financiële product in kwestie. Dit kan door het vragen naar verificatiesystemen zoals labels, ESG-ratings door een derde partij of door volledige transparantie in de samenstelling van de portefeuille.

STAP 6: Stel duidelijke criteria op waar de beleggingen aan moeten voldoen

Het is meestal niet noodzakelijk om een bestek op te maken voor het selecteren van financiële producten. Toch is het aan te raden om de uiteindelijke keuze voor dienstverlener of voor bepaalde financiële producten af te wegen aan de hand van een kader met criteria:

- Vraag transparantie aan de fondsenbeheerder over welke activiteiten worden ondersteund.
- Lijst de duurzame ambities van je organisatie op en vraag welke financiële producten hieraan tegemoet kunnen komen én hoe dat kan bewezen worden
- Vraag transparantie over de ESG-analyses die zijn uitgevoerd bij de bedrijven die deel uitmaken van de voorgestelde financiële producten

- Focus op breed gedragen keurmerken en leg deze op als minimale eis, bijv. het 'Towards Sustainability'-label of gelijkwaardig, en vermeld de specifieke duurzame prioriteiten van je organisatie
- Vraag niet enkel naar producten maar naar actieve duurzame inspanningen van de dienstverlener (de financiële instelling of bank) zelf.
- Kies de financiële producten die best overeenkomen met je duurzame beleggersprofiel.

We herhalen nog even dat sommige bewijsvoering betrekking heeft op de duurzaamheid van de bank (dienstverlener) en dus geen beoordeling geeft over de duurzaamheid van de portefeuille of van de individuele bedrijven waaruit de portefeuille bestaat (de aangeboden producten). Maak dus duidelijk het onderscheid tussen de duurzaamheid van een financieel product en dat van een financiële instelling.

STAP 7: Verhoog het ambitieniveau stapsgewijs

Blijf de ontwikkelingen van de nationale overheid en de Europese Unie over duurzame financiële producten volgen en tracht stapsgewijs de ambitie op vlak van duurzaam beleggen te verhogen. Deel dit ook geregeld mee aan de (potentiële) dienstverleners zodat ze hun eigen beleid hier stapsgewijs op kunnen aanpassen. De belangrijkste vraag hierbij blijft: waar wil de organisatie naartoe met duurzame financiële producten?

Het is mogelijk dat de organisatie er in een eerste fase voor opteert om enkel de nieuwe beleggingsproducten en -projecten te verduurzamen en de historische beleggingen te laten voor wat ze zijn. Dat is een eerste stap in de goede richting.

Het is perfect mogelijk om een strategisch plan voor de organisatie te formuleren waarbij stapsgewijs wordt geëvolueerd in de richting van een volledig gedragen en duurzame beleggingsportefeuille.

STAP 8: Neem je voortrekkersrol actief op

Van zodra de organisatie goede praktijken realiseert op vlak van duurzame financiële producten is het belangrijk om hierover te communiceren. Dat is niet enkele van belang voor de (potentiële) markspelers waar je mee samenwerkt. Als institutionele belegger sta je immers in de kijker en kan je een voorbeeldrol vervullen. Door te communiceren over de bewuste keuze om duurzaam te beleggen, nemen andere overheden dit goede voorbeeld over. Op die manier is het mogelijk om een tsunami van vragen te creëren naar duurzame beleggingsfondsen zodat een verschuiving van de markt mogelijk wordt. Deze communicatie is niet enkel belangrijk op niveau van institutionele beleggers. Als jouw organisatie ook communiceert naar burgers (particuliere beleggers) kan dit ook inspireren en aanzetten tot actie.

6. Basiskader duurzame financiële producten en projecten (Oost-Vlaanderen)

De eerste stap die je als organisatie kan nemen om duurzaamheid mee te nemen op vlak van financiële producten en projecten is het creëren van een strategisch kader met de belangrijke focuspunten die je zal hanteren bij het nemen van je beslissing.

Tijdens de sprint hebben we nagedacht over mogelijke overkoepelende strategische doelstellingen. Dit op basis van de inzichten en ervaringen van de deelnemers van de sprint. Hieronder is een eerste strategisch kader geformuleerd die we kunnen hanteren binnen de eigen organisatie. Dit is een goed startpunt. De volgende stap is het bijsturen van dit basiskader en het verrijken met de strategische doelstellingen en accenten van je eigen organisatie.

We onderscheiden de 3 dimensies van ESG, met name E van Ecologisch, S van Sociaal (zowel globaal als lokaal) en G van Goed Bestuur.

- **E- Ecologisch**

E1- Inzetten op de transitie van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie

E2- Klimatefficiëntie en -bestendigheid bevorderen

E3- De shift van nieuwe naar circulaire (gerecycleerde of hernieuwbare) grondstoffen faciliteren

- **S- Sociaal: globaal en lokaal**

S1- Garanties bieden op duurzame en sociaal verantwoorde globale ketens (eerlijke handel, mensenrechten én arbeidsomstandigheden)

S2- De lokale economie ondersteunen op vlak van ondernemerschap en jobs

S3 - De sociale economie en lokale diensteneconomie versterken

- **G- Goed bestuur**

G1- Transparantie (openheid) van bestuur hoog in het vaandel dragen

G2- Duurzaam ondernemen als belangrijke waarde vooropstellen

IN DE TOEKOMST WILLEN WE GRAAG INVESTEREN IN FINANCIËLE PRODUCTEN OF PROJECTEN DIE...

7. Informatie en contactpersonen

Contactpersoon:

Team Mondiale Solidariteit
Dienst Economie, Europese en Internationale Samenwerking
Provincie Oost-Vlaanderen
Tel: 0477/89.32.83
mondialegemeenten@oost-vlaanderen.be

Deelnemers sessies

Provincie Oost-Vlaanderen
Lokaal bestuur Lebbeke
Lokaal bestuur Merelbeke
Lokaal bestuur Buggenhout
Lokaal bestuur Beveren
Lokaal bestuur Lievegem
Lokaal bestuur Eeklo